

JAK MÓWIĆ W SZKOLE O JĄKANIU?

Nauczycielu!

Uczeń, który się jąka, ma takie same szanse jak jego płynnie mówiący rówieśnicy, by odnosić sukcesy w nauce i w innych sferach życia. Od Twojego wsparcia i zaangażowania zależy bardzo wiele. Pamiętaj, że dziecko, które ma problem z płynnym wypowiedzianiem się, oczekuje pomocy i zrozumienia właśnie od Ciebie. Jesteś jego adwokatem na terenie szkoły. Spraw, by Twój uczeń mógł pokazać, co potrafi!

OSIEM WSKAZÓWEK DLA NAUCZYCIELI

8

1. Nie udzielaj rad typu: „zwolnij, weź głęboki oddech” lub „zrelaksuj się”.
2. Nie dopowiadaj słów za dziecko, nie wypowiadaj się za nie.
3. Pomóż wszystkim uczniom w klasie opanować sztukę wypowiedziania się po kolei i słuchania się nawzajem. Wszystkie dzieci – zwłaszcza te, które się jąkają – wypowiadają się łatwiej, gdy słucha się ich z uwagą i gdy rzadko się im przerywa.
4. Wymagaj tego samego zarówno od ucznia jąkającego się, jak i od pozostałych uczniów.
5. Rozmawiaj z uczniem, który się jąka, w sposób spokojny, rób często pauzy.
6. Okazuj jąkającemu się uczniowi, że słuchasz tego, co mówi, a nie tego, jak mówi.
7. Zaaranżuj rozmowę w cztery oczy z jąkającym się uczniem na temat jego potrzeb w klasie. Respektuj te potrzeby, ale bez dawania uczniowi specjalnych przywilejów.
8. Nie pozwól, by jąkanie było traktowane jak coś, czego należy się wstydić. Rozmawiaj z uczniami otwarcie o jąkaniu, tak jak rozmawiacie o innych sprawach.

MITY O JĄKANIU

MIT: Osoby jąkające się nie są zbyt inteligentne.

FAKT: Nie ma absolutnie żadnej zależności pomiędzy jąkaniem a poziomem inteligencji.

MIT: Jąkanie jest spowodowane zdenerwowaniem.

FAKT: Podenerwowanie nie powoduje jąkania. Nie należy też zakładać, że osoby jąkające się są bardziej nerwowe, lękowe, zaniepokojone lub nieśmiałe od innych. U jąkających się osób można spotkać taki sam zakres cech osobowości jak u osób, które się nie jąkają.

MIT: Jąkania można nabawić się poprzez naśladownictwo lub słuchanie osoby, która się jąka.

FAKT: Nie można zarazić się jąkaniem. Nikt nie zna dokładnej przyczyny jąkania, ale ostatnie badania naukowe wskazują, że historia rodzinna (genetyka), rozwój neuromięśniowy, a także środowisko dziecka, włączając w nie dynamikę procesów zachodzących w rodzinie, mogą znacząco wpłynąć na wystąpienie i rozwój jąkania.

MIT: Pomocne dla jąkającej się osoby jest mówienie: „weź głębszy oddech, zanim coś powiesz” lub „najpierw pomyśl, co chcesz powiedzieć”.

FAKT: Takie rady zwykle jeszcze bardziej uświadamiają jąkającej się osobie jej problem. Bardziej pomocne reakcje otoczenia to cierpliwe słuchanie i modelowanie poprzez zwracanie się do osoby, która się jąka, w sposób nieco zwolniony i bardziej wyraźny.

MIT: Stres powoduje jąkanie.

FAKT: Jak zasygnalizowano wcześniej, wiele złożonych czynników ma wpływ na powstanie jąkania. Stres nie wywołuje jąkania, ale może znacząco nasilać ten problem.

Treści zamieszczone na plakacie pochodzą z publikacji: *Stuttering: Straight Talk for Teachers. A Handbook for Teachers and Speech-Language Pathologists*. Produced and written by Lisa Scott, Ph.D., The Florida State University; Carroll Guitar, M.L.S., University of Vermont; Kristin Chmela, M.A., Northwestern University; Jane Fraser, President, Stuttering Foundation; Bill Murphy, M.A., Purdue University; Joseph Donaher, Ph.D., Children's Hospital of Philadelphia; Lee Caggiano, M.A., private practice. The Stuttering Foundation of America. Memphis 2010.

Przekład na język polski: *Jak mówić w szkole o jąkaniu? Podręcznik dla nauczycieli i logopedów*. Przekł. Marta Węsierska. Red. nauk. Katarzyna Węsierska. Centrum Logopedyczne. Katowice 2012.

Opracowanie plakatu: Anna Chrostek, Katarzyna Węsierska
Projekt graficzny: Jarostaw Telenga

